

Dictàmens

Dictamen del Pacte del Temps

© de l'edició: **Ajuntament de Barcelona.**
Consell de Ciutat
© de les fotografies: **Eloi Bonjoch**

Disseny gràfic: **Miquel Puig**
Impressió: **Gràfiques Ortells S.L.**
D.L. B-XXXX-2011
Desembre 2011

www.conselldeciutat.cat

Imprès en paper ecològic

ÍNDEX

04	1.	Introducció
06	2.	Reflexions i recomanacions de caràcter general
09	3.	Reflexions i recomanacions de caràcter particular
13	4.	Annex 1
22	5.	Annex 2
36	6.	Pla de treball
38	7.	Composició de la comissió

1. Introducció

El Consell de Ciutat, en la sessió de la Comissió Permanent del 20 de maig del 2010, rep la demanda de la Regidoria de l'Àrea de Benestar i Cohesió Territorial de l'Ajuntament de Barcelona d'emetre un dictamen sobre la proposta de bases del «Pacte del Temps, per una ciutat adaptada als ritmes de vida de les persones que promou la qualitat de vida i la sostenibilitat».

Aquesta petició es realitza d'acord amb la mesura 1.4.1.1. del Pla d'Actuació Municipal 2008-2011, que anuncia: «Impulsarem el Pacte local del temps de Barcelona, un acord social per avançar cap a una ciutat més conciliadora, una ciutat que impulsa la participació i la complicitat de la societat civil per millorar la vida quotidiana».

El mes d'octubre del 2010 es constitueix la Comissió de Treball del Consell de Ciutat sobre el Pacte del Temps. Entre l'octubre i el desembre del 2010, la Comissió celebra quatre sessions de treball per tal d'elaborar un informe sobre el Pacte, amb reflexions i recomanacions de caràcter general i particular. L'informe es fa arribar a la regidora de Benestar i Cohesió Territorial l'Ajuntament de Barcelona, impulsora del document del Pacte que s'ha posat a debat en la Comissió del Consell de Ciutat perquè es tingui en consideració. La Regidoria elabora una resposta al Consell de Ciutat que incorporem com a Annex 2.

Un cop reelaborat el document del Pacte, la Regidoria fa arribar el nou redactat a la Comissió, la qual celebra una darrera sessió de treball el març del 2011 per elaborar-ne el dictamen final, que va ser validat pel plenari del Consell de Ciutat del 27 d'abril de 2011. Val a dir que aquest dictamen incorpora com a Annex 1 l'informe amb recomanacions i propostes sobre el Pacte elaborat per la Comissió de Treball del Consell de Ciutat.

2. Reflexions i recomanacions de caràcter general

Un cop reelaborada la proposta de bases del «Pacte del Temps, per una ciutat adaptada als ritmes de vida de les persones que promou la qualitat de vida i la sostenibilitat», el Consell de Ciutat valora positivament el contingut del Pacte del Temps i la iniciativa d'impulsar-lo, ja que es tracta d'un instrument important per incidir en l'harmonització dels temps a la ciutat de Barcelona.

Es considera que, en general, s'han tingut en compte les reflexions i recomanacions efectuades pel Consell de Ciutat a través de l'informe previ a aquest dictamen. S'ha facilitat més la comunicació i comprensió del Pacte, simplificant-ne el redactat i aclarint, concretant i reordenant els objectius perquè no se solapin i el contingut sigui més clar. Concretament, en el nou redactat s'ha passat de 10 objectius a 5, s'ha elaborat un breu text que explica cadascun dels objectius, i s'ha simplificat el text de les propostes. A més, s'han tingut força en compte les reflexions i recomanacions efectuades pel Consell de Ciutat, tant pel que fa al model de ciutat que planteja el Pacte, com als objectius i a les propostes concretes.

Així mateix, el Consell de Ciutat considera important que el Pacte del Temps es posi en pràctica, concretant-lo en accions específiques i en indicadors per poder-ne fer el seguiment. Si bé és important dedicar temps al debat i a la reflexió, ara es tracta de passar a l'acció i de posar en pràctica les propostes del Pacte. A més, caldrà prioritzar les actuacions del Pacte, perquè, sinó, és difícil abordar tots els reptes proposats.

En darrer lloc, cal destacar que els membres de la Comissió del Pacte del Temps del Consell de Ciutat han participat de forma irregular en la Comissió, ja que excepte alguns que han estat presents en tots els debats,

la resta de membres només ha assistit a algunes de les sessions de treball. En aquest sentit, de cara a garantir la qualitat del debat en el si del Consell de Ciutat, caldrà reflexionar sobre els motius pels quals alguns temes que es porten a debat –com ara El Pacte del Temps, que hauria de ser una qüestió important i estratègica per a la ciutat de Barcelona– no han suscitat gaire interès.

3. Reflexions i recomanacions de caràcter particular

Respecte als aspectes concrets que es podrien millorar en el nou redactat del Pacte del Temps, el Consell de Ciutat creu que caldria modificar lleument el subtítol del Pacte, perquè sintàcticament no és del tot correcte.

En l'explicació sobre el model de ciutat que promou el Pacte s'afirma que amb els canvis en el mercat de treball, que tendeix a la compactació i a la flexibilització dels horaris i ritmes, «hi ha més facilitats per compatibilitzar els temps». Caldria matisar aquesta afirmació perquè no sigui tan rotunda.

Quan es proposa «continuar augmentant les places d'escola bressol», seria més adequat parlar de continuar promovent l'escola bressol. Atès que, actualment, en aquest àmbit hi ha més demanda que oferta, resulta clau apostar per l'educació preescolar.

En lloc de fer referència a «impulsar una oferta d'oci nocturn alternatiu per a la joventut», es considera millor parlar de facilitar la promoció d'aquestes activitats, bé per part de l'Ajuntament, o a través del teixit social i de les entitats de la ciutat.

En proposar el «disseny d'actuacions personalitzades en cadascun dels barris», és més adequat parlar d'actuacions específiques que s'adaptin a les característiques dels diferents barris de la ciutat.

Amb relació a les propostes que promouen treure el màxim partit de les tecnologies a l'hora de proporcionar informació a la ciutadania de forma accessible, és important subratllar que el contacte personal i els espais de trobada són cabdals, i que les tecnologies no substitueixen la part humana; en tot cas, la complementen. A més, a l'hora d'estendre la

xarxa d'espais WIFI, cal tenir en compte que a la ciutat existeixen experiències en aquesta línia, i que des de l'Ajuntament s'hauria de col·laborar amb les iniciatives que ja funcionen.

Quan es proposa «promoure la finestra única per afavorir que la ciutadania accedeixi fàcilment a la informació», seria oportú especificar que cal afavorir la col·laboració interadministrativa respecte a l'intercanvi de dades.

A l'hora de parlar del temps laboral, i tenint en compte que finalment s'han fusionat les propostes en aquest àmbit perquè no hi hagi un objectiu a escala interna de l'Ajuntament sobre el temps de treball (en el preàmbul ja s'especifica que l'Ajuntament assumeix les iniciatives que promou el Pacte), no resulta adequat que el Pacte proposi «fomentar que (les empreses) facin reunions efectives i ben preparades, que durin com a màxim entre una o dues hores». S'hauria d'eliminar aquest objectiu, perquè es considera que és precisar massa en un document que vol ser un instrument de treball susceptible d'evolucionar en el temps.

En proposar «potenciar models que no incentivin el presencialisme en les empreses», seria adequat afegir que també es pretén fomentar la coresponsabilitat i uns hàbits saludables.

Amb relació a les referències del Pacte per tenir en compte «el cycle vital de les persones» quan es dissenyen actuacions, també caldria parlar del projecte de vida personal, ja que el cycle vital pot diferir del projecte personal de cadascú.

Quan es parla de «fomentar la incorporació de bons hàbits de gestió del temps en els centres educatius i de treball»,

en especificar que s'hauria de propiciar que tothom els incorpori, no caldria esmentar els col·lectius als quals es fa referència, ja que es corre el perill de deixar de banda altres col·lectius de la població que també són importants.

Finalment, el Consell de Ciutat considera que cal acabar de revisar el vocabulari utilitzat en el Pacte tenint en compte les consideracions relacionades amb el gènere.

4. ANNEX 1

Reflexions i recomanacions de caràcter general

Es considera cabdal la forma de comunicar els termes del Pacte, i per aquesta raó s'ha de facilitar al màxim la seva comprensió i aconseguir que no sembli només un seguit d'intencions.

A l'hora de plantejar els objectius, és important fer-ho de forma adequada. S'ha de simplificar el text i aclarir, concretar i reordenar els objectius perquè no se solapin i en quedi clar el contingut, ja que de vegades s'especifica quin és el mitjà però no queda clar quin és l'objectiu. A més, cal especificar els subjectes del Pacte; és a dir, qui pacta i a què es compromet, i tenir clar si la ciutat està en condicions de garantir l'adopció de les mesures que es plantegen en el Pacte.

Es considera rellevant quin model de ciutat planteja el Pacte, perquè d'aquest marc general se'n derivaran els objectius i les actuacions concretes. Sobre el model es pensa que, si bé la ciutat ha de donar cabuda a la diversitat de models i de ritmes de vida que hi conviuen, no s'ha de deixar de banda la importància de fer compatible aquesta necessitat amb la promoció d'una Barcelona humana i sostenible, replantejant-se els hàbits i els estils de vida. Així doncs, no sols s'ha de parlar d'adaptar la ciutat als ritmes de vida de les persones, sinó que també cal incidir en la reorganització dels ritmes de vida actuals, perquè sovint no són els més adients.

Si bé és cert que la ciutat té tendència a estar oberta les 24 hores, el Consell alerta sobre els inconvenients de promoure una ciutat oberta dia i nit; un model de ciutat potser més pensat per al turisme i no tant per a les persones que hi viuen, que genera inconvenients per trobar l'encaix entre el

descans i el soroll, i que és menys sostenible. El Consell, en canvi, creu que l'objectiu hauria d'anar dirigit a aconseguir uns horaris dels serveis públics i del comerç que ajudin a harmonitzar la vida personal, familiar i laboral.

En tot cas, a la ciutat cal posar de relleu drets cabdals, com ara el dret al descans, al treball i al temps personal, i els drets dels menors (més enllà dels drets dels adults). A més, cal tenir en compte que no tots som igual respecte a l'ús del temps i que s'ha de vetllar perquè les persones més desafavorides i que no poden dominar el seu temps tinguin més facilitats i oportunitats de fer-ho, en especial les persones que s'encarreguen de tenir cura d'altres persones, perquè acumulen responsabilitats i poden arribar a tenir una doble o triple jornada, a més de fer una feina «invisible» per a la societat.

Val a dir que la jornada laboral és un dels factors que més condiciona l'organització del temps de les persones i, encara que és un aspecte difícil de canviar, perquè no depèn exclusivament de l'Administració local, el Consell creu que caldria reorganitzar el temps de treball, en comptes d'allargar els altres temps. A Espanya es treballen més hores que en altres països europeus i, contradictòriament, és un dels països que té una productivitat més baixa. S'hauria d'intentar vetllar per uns horaris laborals més raonables.

És important que els redactors del Pacte no oblidin que Barcelona es troba en una àrea metropolitana que va més enllà de la mateixa ciutat, on els diferents nivells de l'Administració també incideixen en la gestió dels usos del temps, i que requereix una coordinació en aquest àmbit. Finalment, es considera que els usos del temps és un tema molt ampli i complex en què intervenen, en gran mesura, factors culturals, i que cal anar fent camí a poc a poc,

intentant intervenir en la mesura del possible. Els petits canvis són positius si tothom avança en una mateixa direcció; sinó, sols es millorarà en aspectes puntuals. Cal concretar els usos del temps, sense perdre's en la paraula, ja que tothom té clar de què estem parlant i quines són les problemàtiques presents a la societat.

Reflexions i recomanacions de caràcter particular

Horaris i usos dels serveis, dels equipaments i de l'espai públic

El Consell de Ciutat considera que és important promoure la planificació dels horaris i dels usos dels equipaments, dels serveis i de l'espai públic d'una manera integral, tenint en compte les necessitats dels diferents col·lectius i persones usuàries. A més, a l'hora de fer referència a les activitats que cal fomentar, és millor no parlar d'activitats només pensades per a les famílies. En tot cas, si s'ha detectat que manquen activitats per a aquest col·lectiu, caldria dir «també per a les famílies».

Barcelona és una ciutat densa; s'han d'aprofitar els equipaments i espais existents per tal d'optimitzar-los i promoure que les entitats i associacions dels barris tinguin facilitats per fer-ne ús. Així mateix, seria recomanable impulsar una oferta d'oci nocturn alternatiu als models d'oci consumistes.

Es recomana que s'aprofitin els mecanismes de coneixement i debat existents per detectar les necessitats d'un territori (millor que crear-ne de nous), sent sensibles a les demandes que es fan des dels diferents espais i òrgans de la ciutat amb relació a una millor gestió del temps, i treballant de manera concertada amb els agents del territori per impulsar actuacions.

L'obertura dels patis de les escoles fora de l'horari escolar és una bona iniciativa, perquè facilita que el barri disposi d'una oferta d'activitats diverses, atès que les escoles són espais amb moltes possibilitats i estan tancades moltes hores. Per avançar, quan es construeixin escoles noves, el projecte arquitectònic també hauria de contemplar els altres usos possibles fora de l'horari docent per tal de fer accessible el centre amb una gestió senzilla.

Es recomana que els horaris de les escoles bressol estiguin més sincronitzats amb els de l'educació primària, i sempre harmonitzats, en la mesura del possible, amb els horaris laborals. La flexibilitat horària està bé, però no és suficient.

Un altre tema que hauria de contemplar el Pacte són els horaris per a la participació ciutadana, pensant en el model de ciutat que s'aspira a aconseguir i en les característiques del col·lectiu destinatari. Fins que els horaris laborals no es modifiquin, no sembla raonable que els espais de participació es contemplin en el marc d'aquests horaris. A més, resultaria adequat racionalitzar l'ús del temps en la participació ciutadana, combinant els espais presencials amb espais virtuals.

Pel que fa a l'espai públic, es considera una bona iniciativa fer més pedagogia sobre el seu ús. En lloc de prohibir, és important ensenyar com s'ha d'utilitzar l'espai públic. Quant al soroll, la tolerància mútua és important i cal remarcar els interessos comuns més enllà dels individuals. L'espai públic és per compartir, i cal potenciar la convivència i la multiplicitat d'usos.

A l'hora de dissenyar l'espai públic seria recomanable incorporar la perspectiva de gènere, ja que una ciutat més inclusiva i segura per a les dones també ho és per a tothom.

Quant a la política de barris, cal tenir en compte la seva heterogeneïtat. El Consell de Ciutat suggereix que es defineixin els criteris a l'hora de seleccionar un districte o alguns barris com a prova pilot per elaborar un pla d'usos i horaris. També és important interactuar amb la societat civil del barri per aconseguir incidir en un canvi de consciència i de cultura. A més, en introduir la perspectiva d'usos del temps en l'aplicació de la Llei de barris és important centrar-se en els equipaments i serveis, ja que són àmbits d'actuació concrets.

És important que no s'aturi el debat sobre la millora de la mobilitat en el marc de la sostenibilitat i l'accessibilitat universal. S'ha de continuar facilitant l'ús del transport públic: oferint tarifes assequibles per a tothom, proporcionant informació *in situ* sobre les freqüències de pas i sobre els recorreguts sencers de la línia, adequant els temps semafòrics per tal de prioritzar el pas dels vianants i del transport públic per sobre del pas del transport privat, i harmonitzant a escala metropolitana la connexió de la xarxa de transport i els horaris al llarg de les 24 hores del dia per afavorir que no hi hagi «buits horaris» en què no es disposi de transport públic.

Sobta que la proposta parli d'apostar per un sistema radial del transport públic, quan l'Ajuntament ha optat per un sistema ortogonal, i la modalitat radial està en decadència a causa del seu mal funcionament.

Informació, tràmits i tecnologies

S'aconsella vetllar especialment per una bona coordinació entre les administracions per tal de facilitar els tràmits electrònics, afavorir la gestió no presencial, i avançar cap a la «finestreta única», a fi i efecte que la ciutadania accedeixi fàcilment a la informació. Alhora, cal una

formació adequada perquè el personal encarregat pugui atendre els ciutadans i ciutadanes d'una manera proactiva.

Tenint en compte que ja es duen a terme accions d'alfabetització digital i que funcionen bé, es considera que caldria posar èmfasi en fer un ús més adequat i responsable de les tecnologies. Es tracta d'incidir en aquesta qüestió des de l'educació, ja que la incorporació de les tecnologies mòbils ha provocat una acceleració en el ritme de vida de les persones, i un ús incorrecte d'aquestes tecnologies pot tenir impactes negatius en la salut de les persones.

D'altra banda, és important optimitzar el temps de les persones mitjançant l'ús de les tecnologies, i continuar estenent la xarxa d'espais WIFI a la ciutat. A més, també s'han d'optimitzar els recursos, tenint en compte que existeixen entitats que ja treballen en aquest àmbit.

Quant a la creació d'equipaments virtuals, és important tenir clar quin és l'objectiu i de quin tipus d'equipaments es parla, i no oblidar la importància que representa el contacte personal i l'espai de trobada que ofereix un equipament convencional. En tot cas, es poden aprofitar els espais virtuals per treure més partit dels espais presencials.

Gestió del temps de treball

Caldria promoure altres models que no incentivin el presencialisme en les empreses i adaptar-se més al cicle vital de les persones, com en altres països europeus. Apagar els llums a les 18.00 hores, fer servir videoconferències per a les reunions, o no disposar de tanta estona per dinar són iniciatives a promoure que poden contribuir a aquesta adaptació. A més, cal anar en compte amb la cultura empresarial: com penalitza l'exercici de drets en el cas de la baixa de paternitat, quin és el seu

concepte de «productivitat», com es tenen en compte les diferents raons que hi ha darrera l'absentisme, etc.

El Consell de Ciutat alerta sobre els riscos que pot comportar el treball mòbil (teletreball) i opina que cal fomentar-lo de manera adequada. Es tracta d'una forma de treballar que pot tenir efectes positius (una gestió del temps més a la mida del treballador/a, sense perjudicar l'empresa) i també negatius (no es vigila la salut ni la seguretat de la persona que treballa fora de l'oficina, pot comportar despeses, no dóna lloc a relacionar-se, etc.).

Es recomana fer un ús adequat dels instruments per avançar en la flexibilitat horària i no generar discriminacions entre gèneres, ja que sovint es fomenten jornades de treball parcials que són bàsicament femenines (i es mantenen les desigualtats). En aquest sentit, val recordar la importància dels Plans d'Igualtat en les empreses.

A través de la Xarxa d'Empreses NUST (Nous Usos Socials del Temps) es podria promoure un segell de qualitat, sempre entenent les dificultats per avançar en aquest àmbit, tot establint uns criteris clars per a aquelles empreses que s'hi vulguin adherir. Representants de les organitzacions sindicals i de les patronals haurien de continuar reflexionant i proposant de manera coordinada mesures que millorin la gestió del temps en l'àmbit laboral. També caldria incidir en el temps de treball del col·lectiu de professionals autònoms, que acostumen a tenir més dificultats per gestionar el temps.

D'altra banda, l'Ajuntament s'hauria de dotar d'un codi ètic en què es prioritzi la contractació d'empreses i entitats que impulsin mesures de conciliació i de gestió del temps, incentivant aquesta contractació a través dels plecs de condicions i vetllant pel seu compliment.

Es recomana promoure la flexibilitat horària en l'Administració, ja que pot ser adequat per adaptar millor els horaris d'atenció al públic a les necessitats ciutadanes, tot vetllant per l'harmonització del temps del personal municipal.

En comptes que el Pacte tingui un objectiu sobre la gestió del temps a escala interna de l'Ajuntament, seria més convenient que en el preàmbul s'especifiqui que l'Ajuntament assumeix les iniciatives que promou el Pacte i que es compromet a ser-ne un exemple.

Sensibilització respecte als usos del temps

El Consell de Ciutat considera que és important promoure l'harmonització dels temps en funció del cycle vital de les persones, ja que les necessitats varien segons l'etapa vital. Particularment, els agents del món educatiu i laboral són clau en l'àmbit dels usos del temps, i cal sensibilitzar-los i treballar conjuntament.

Caldria incorporar bons hàbits de gestió del temps en els centres educatius i de treball, i propiciar, d'aquesta manera, que tothom –infants, famílies, treballadors i treballadores i persones directives– se'ls tingui en compte en tots els àmbits de la seva vida quotidiana. Pel que fa a l'elaboració de publicacions i d'estudis en matèria d'usos del temps, fora bo que incidissin en la realitat de la ciutat a fi i efecte de canviar-la, perquè, sense oblidar la reflexió, és important posar l'èmfasi en la pràctica de les polítiques del temps.

Quant a la Xarxa de Ciutats Europees en Usos del Temps, es recomana que es destaquï l'objectiu de la Xarxa; és a dir, avançar en la reflexió i definició conjunta de polítiques de temps entre ciutats europees, i influenciar la Unió Europea respecte a aquesta qüestió.

5. ANNEX 2

Resposta a l'Informe sobre el dictamen del "Pacte del Temps" de febrer de 2011

Introducció

La Regidora de l'Àrea de Benestar i Cohesió Territorial de l'Ajuntament de Barcelona, la Sra. Imma Moraleda, agraeix les valuoses reflexions i recomanacions efectuades per la Comissió de Treball del Consell de Ciutat creada per debatre sobre el document de Bases del Pacte del Temps. L'informe elaborat per la Comissió és de gran utilitat per tal de copsar quins són aquells aspectes més rellevants per a la ciutadania i acabar de revisar el contingut del Pacte del Temps, tant a nivell del model de ciutat que planteja com dels objectius i propostes concretes. En aquest sentit, la col·laboració de l'Ajuntament amb la ciutadania és un element clau per definir conjuntament les estratègies de la nostra ciutat.

En les pàgines següents es fa un retorn a la Comissió de Treball del Consell de Ciutat, especificant com s'han tingut en compte les diferents reflexions i recomanacions en la reelaboració del document del Pacte del Temps. Així mateix, un cop el Consell de Ciutat efectui el dictamen final sobre el Pacte del Temps, aquest serà benvingut i segur que resultarà de gran utilitat per acabar de revisar el document del Pacte i agafar el rumb més adequat.

Reflexions i recomanacions:

Es considera cabdal la forma de comunicar els termes del Pacte, i per aquesta raó s'ha de facilitar al màxim la seva comprensió i aconseguir que no sembli només un seguit d'intencions.

A l'hora de plantejar els objectius, és important fer-ho de forma adequada. S'ha de simplificar el text i aclarir, concretar i reordenar els objectius de manera que no se solapin i en quedi clar el contingut, ja que de vegades s'especifica quin és el mitjà però no queda clar quin és l'objectiu. A més, cal especificar els subjectes del Pacte; és a dir, qui pacta i a què es compromet, i tenir clar si la ciutat està en condicions de garantir l'adopció de les mesures que es plantegen en el Pacte.

Resposta:

Per tal de facilitar la comunicació i comprensió del Pacte s'ha passat de 10 a 5 objectius (pg.5), s'ha redactat un breu text que explica cadascun dels objectius i s'ha simplificat el text de les propostes. En el preàmbul (pg.2) s'ha concretat més el procés que seguirà El Pacte del Temps un cop elaborat.

Reflexions i recomanacions:

Es considera rellevant quin model de ciutat planteja el Pacte, perquè d'aquest marc general se'n derivaran els

objectius i les actuacions concretes. Sobre el model es pensa que, si bé la ciutat ha de donar cabuda a la diversitat de models i de ritmes de vida que hi conviuen, no s'ha de deixar de costat la importància de fer compatible aquesta necessitat amb la promoció d'una Barcelona humana i sostenible, replantejant-se els hàbits i els estils de vida. Així doncs, no sols s'ha de parlar d'adaptar la ciutat als ritmes de vida de les persones, sinó que també cal incidir en la reorganització dels ritmes de vida actuals, perquè sovint no són els més adients.

Si bé és cert que la ciutat té tendència a estar oberta les 24 hores, el Consell alerta sobre els inconvenients de promoure una ciutat oberta dia i nit. El Consell creu que l'objectiu hauria d'anar dirigit a potenciar un model més sostenible, pensat per a les persones que hi viuen, amb uns horaris dels serveis públics i del comerç que ajudin a harmonitzar la vida personal, familiar i laboral.

En tot cas, a la ciutat cal posar de relleu drets cabdals, com ara el dret al descans, al treball i al temps personal, i els drets dels menors (més enllà dels drets dels adults). A més, cal garantir especialment el dret a l'ús del temps per part de les persones amb més dificultats per dominar els seu temps.

Val a dir que la jornada laboral és un dels factors que més condiciona l'organització del temps de les persones i, encara que és un aspecte difícil de canviar, perquè no depèn exclusivament de l'Administració local, el Consell creu que caldria reorganitzar el temps de treball, en comptes d'allargar els altres temps.

A Espanya es treballen més hores que en altres països europeus i, contradictòriament, és un dels països que té una productivitat més baixa. S'hauria d'intentar vetllar per uns horaris laborals més raonables.

És important que els redactors del Pacte no oblidin que Barcelona es troba en una àrea metropolitana que va més enllà de la mateixa ciutat, on els diferents nivells de l'Administració també incideixen en la gestió dels usos del temps, i que es requereix una coordinació en aquest àmbit.

Finalment, es considera que els usos del temps és un tema molt ampli i complex en què intervenen, en gran mesura, factors culturals, i que cal anar fent camí a poc a poc, intentant intervenir en la mesura del possible. Els petits canvis són positius si tothom avança en una mateixa direcció; sinó, sols es millorarà en aspectes puntuals. Cal concretar els usos del temps, sense perdre's en la paraula, ja que tothom té clar de què estem parlant i quines són les problemàtiques presents a la societat.

Resposta:

Les reflexions de caràcter general s'han tingut en compte en el títol del Pacte i en el plantejament del model de ciutat "Barcelona, una ciutat adaptada als ritmes de vida de les persones que promou la qualitat de vida i la sostenibilitat" (pg.4, darrers tres paràgrafs). Trobar l'equilibri entre la ciutat que tendeix a estar oberta i l'harmonització dels temps, posar de relleu la necessitat de reorganitzar el temps laboral i tenir en compte que els diferents nivells

de l'administració incideixen en la ciutat (i per tant en la gestió del temps) són aspectes fonamentals a destacar. Respecte als drets a remarcar, aquests també s'han esmentat, alguns al parlar del model de ciutat i altres al desenvolupar els objectius.

Reflexions i recomanacions de caràcter particular

Horaris i usos dels serveis, dels equipaments i de l'espai públic

Reflexions i recomanacions:

El Consell de Ciutat considera que és important promoure la planificació dels horaris i usos dels equipaments, dels serveis i de l'espai públic d'una manera integral, tenint en compte les necessitats de les famílies i dels diferents col·lectius i persones usuàries. **(reelaboració proposta 1)**

Barcelona és una ciutat densa; s'han d'aprofitar els equipaments i espais existents per tal d'optimitzar-los, i promoure que les entitats i associacions dels barris tinguin facilitats per fer-ne ús. A més, seria recomanable impulsar una oferta d'oci nocturn alternatiu als models d'oci consumistes. **(reelaboració propostes 2 i 3)**

Es recomana que s'aprofitin els mecanismes de coneixement i debat existents per detectar les necessitats d'un territori (millor que crear-ne de nous), sent sensibles a les demandes que es fan

des dels diferents espais i òrgans de la ciutat amb relació a una millor gestió del temps, i treballant de manera concertada amb els agents del territori per impulsar actuacions. **(reelaboració proposta 11)**

L'obertura dels patis de les escoles fora de l'horari escolar és una bona iniciativa, perquè facilita que el barri disposi d'una oferta d'activitats diverses, atès que les escoles són espais amb moltes possibilitats i estan tancades moltes hores. Per avançar, quan es construeixin escoles noves, el projecte arquitectònic també hauria de contemplar els altres usos possibles fora de l'horari docent per tal de fer accessible el centre amb una gestió senzilla. **(reelaboració proposta 5)**

Es recomana que els horaris de les escoles bressol estiguin més sincronitzats amb els de l'educació primària, i sempre harmonitzats, en la mesura del possible, amb els horaris laborals. La flexibilitat horària està bé, però no és suficient. **(reelaboració proposta 6)**

Un altre tema que hauria de contemplar el Pacte són els horaris per a la participació ciutadana, pensant en el model de ciutat que s'aspira a aconseguir i en les característiques del col·lectiu destinatari. Fins que els horaris laborals no es modifiquin, no sembla raonable que els espais de participació es contemplin en el marc d'aquests horaris. A més, resultaria adequat racionalitzar l'ús del temps en la participació ciutadana, combinant els espais presencials amb els virtuals. **(reelaboració proposta 10)**

Resposta:

Les reflexions expressades han portat a fusionar dos objectius en un, agrupant els aspectes relatius als serveis, els equipaments i els programes de suport a la vida quotidiana (pg.6, objectiu 1). A més, a partir de les recomanacions s'han reelaborat les propostes d'aquest objectiu.

Reflexions i recomanacions:

Pel que fa a l'espai públic, es considera una bona iniciativa fer més pedagogia sobre el seu ús. En lloc de prohibir, és important ensenyar com s'ha d'utilitzar l'espai públic. Quant al soroll, la tolerància mútua és important, i cal remarcar els interessos comuns més enllà dels individuals. L'espai públic és per compartir, i cal potenciar la convivència i la multiplicitat d'usos. **(reelaboració proposta 15)**

A l'hora de dissenyar l'espai públic seria recomanable incorporar la perspectiva de gènere, ja que una ciutat més inclusiva i segura per a les dones també ho és per a tothom. **(reelaboració proposta 13)**

Quant a la política de barris, cal tenir en compte la seva heterogeneïtat. El Consell de Ciutat suggereix que es defineixin els criteris a l'hora de seleccionar un districte o alguns barris com a prova pilot per elaborar un pla d'usos i horaris. També és important interactuar amb la societat civil del barri per aconseguir incidir en un canvi de consciència i de cultura. A més, en introduir la perspectiva d'usos

del temps en l'aplicació de la Llei de barris, és important centrar-se en els equipaments i serveis, ja que són àmbits d'actuació concrets. **(reelaboració propostes 20 i 21)**

És important que no s'aturi el debat sobre la millora de la mobilitat en el marc de la sostenibilitat i l'accessibilitat universal. S'ha de continuar facilitant l'ús del transport públic: oferint tarifes assequibles per a tothom, proporcionant informació *in situ* sobre les freqüències de pas i sobre els recorreguts sencers de la línia, adequant els temps semafòrics per tal de prioritzar el pas dels vianants i del transport públic per sobre del pas del transport privat, i harmonitzant a escala metropolitana la connexió de la xarxa de transport i els horaris al llarg de les 24 hores del dia per afavorir que no hi hagi «buits horaris» en què no es disposi de transport públic. **(reelaboració propostes 16, 17 i 18)**

Sobta que la proposta parli d'apostar per un sistema radial del transport públic, quan l'Ajuntament ha optat per un sistema ortogonal i la modalitat radial està en decadència a causa del seu mal funcionament. **(reelaboració proposta 17)**

Resposta:

Les reflexions expressades han portat a fusionar tres objectius en un, agrupant els aspectes relatius a l'espai públic, la mobilitat i els barris (pg.7, objectiu 2). A més, a partir de les recomanacions s'han reelaborat les propostes d'aquest objectiu.

Informació, tràmits i tecnologies

Reflexions i recomanacions:

S'aconsella vetllar especialment per una bona coordinació entre les administracions per tal de facilitar els tràmits electrònics, afavorir la gestió no presencial, i avançar cap a la «finestreta única», a fi i efecte que la ciutadania accedeixi fàcilment a la informació. Alhora, cal una formació adequada perquè el personal encarregat pugui atendre els ciutadans i ciutadanes d'una manera proactiva. **(reelaboració propostes 22 i 23)**

Tenint en compte que ja es duen a terme accions d'alfabetització digital i que funcionen bé, es considera que caldria posar èmfasi en fer un ús més adequat i responsable de les tecnologies. Es tracta d'incidir en aquesta qüestió des de l'educació, ja que la incorporació de les tecnologies mòbils ha provocat una acceleració en el ritme de vida de les persones i un ús incorrecte d'aquestes tecnologies pot tenir impactes negatius en la salut de les persones. **(reelaboració proposta 24)**

D'altra banda, és important optimitzar el temps de les persones mitjançant l'ús de les tecnologies, i continuar estenent la xarxa d'espais WI-FI a la ciutat. A més, també s'han d'optimitzar els recursos, tenint en compte que existeixen entitats que ja treballen en aquest àmbit. **(reelaboració proposta 25)**

Quant a la creació d'equipaments virtuals, és important tenir clar quin és l'objectiu i de quin

tipus d'equipaments s'està parlant, i no oblidar la importància que representa el contacte personal i l'espai de trobada que ofereix un equipament convencional. En tot cas, es poden aprofitar els espais virtuals per treure més partit dels espais presencials. **(reelaboració proposta 26)**

Resposta:

Les reflexions expressades han portat a fusionar dos objectius en un, agrupant els aspectes relatius a la informació i les tecnologies (pg.8, objectiu 3). A més, a partir de les recomanacions s'han reelaborat les propostes d'aquest objectiu.

Gestió del temps de treball

Reflexions i recomanacions:

Caldria promoure altres models que no incentivin el presencialisme en les empreses, i adaptar-se més al cicle vital de les persones, com en altres països europeus. Apagar els llums a les 18.00 hores, fer servir videoconferències per a les reunions, o no disposar de tanta estona per dinar són iniciatives a promoure que poden contribuir a aquesta adaptació. A més, cal anar incidint en la cultura empresarial pel que fa a l'exercici dels drets laborals, amb l'objectiu de promoure la baixa per paternitat, en comptes que es penalitzi, revisar el concepte de «productivitat», abordar les diferents raons que hi ha darrera l'absentisme, etc. **(reelaboració propostes 28 i 30)**

El Consell de Ciutat alerta sobre els riscos que pot comportar el treball mòbil (teletreball) i opina que cal fomentar-lo de manera adequada. Es tracta d'una forma de treballar que pot tenir efectes positius (una gestió del temps més a la mida del treballador/a, sense perjudicar l'empresa) i també negatius (no es vigila la salut ni la seguretat de la persona que treballa fora de l'oficina, pot comportar despeses, no dóna lloc a relacionar-se, etc.). **(reelaboració proposta 32)**

Es recomana fer un ús adequat dels instruments per avançar en la flexibilitat horària i no generar discriminacions entre gèneres, ja que sovint es fomenten jornades de treball parcials que són bàsicament femenines (i es mantenen les desigualtats). En aquest sentit, val recordar la importància dels Plans d'igualtat en les empreses. **(reelaboració proposta 31)**

A través de la Xarxa d'Empreses NUST (Nous Usos Socials del Temps) es podria promoure un segell de qualitat, sempre entenent les dificultats per avançar en aquest àmbit, tot establint uns criteris clars per a aquelles empreses que s'hi vulguin adherir. Representants de les organitzacions sindicals i de les patronals haurien de continuar reflexionant i proposant de manera coordinada mesures que millorin la gestió del temps en l'àmbit laboral. També caldria facilitar la feina del col·lectiu d'autònoms, ja que acostumen a tenir més dificultats per harmonitzar el temps personal, familiar i laboral. **(reelaboració propostes 33 i 34)**

D'altra banda, l'Ajuntament s'hauria de dotar d'un codi ètic en què es prioritzi la contractació d'empreses i entitats que impulsin mesures de conciliació i de

gestió del temps, incentivant aquesta contractació a través dels plecs de condicions i vetllant pel seu compliment. **(reelaboració proposta 29)**

Es recomana promoure la flexibilitat horària en l'Administració, ja que pot ser adequat per adaptar més els horaris d'atenció al públic a les necessitats ciutadanes, tot vetllant per l'harmonització del temps del personal municipal. **(reelaboració proposta 22, objectiu 3)**

En comptes que el Pacte tingui un objectiu sobre la gestió del temps a escala interna de l'Ajuntament, seria més convenient que en el preàmbul s'especifiqui que l'Ajuntament assumeix les iniciatives que promou el Pacte i que es compromet a ser-ne un exemple. **(pg.2, preàmbul)**

Resposta:

Les reflexions expressades han portat a fusionar dos objectius en un, agrupant els aspectes relatius al temps de treball (pg.9, objectiu 4). A més, a partir de les recomanacions s'han reelaborat les propostes d'aquest objectiu.

Sensibilització respecte als usos del temps

Reflexions i recomanacions:

El Consell de Ciutat considera que és important promoure l'harmonització dels temps en funció del

cicle vital de les persones, ja que les necessitats varien segons l'etapa vital. Particularment, els agents del món educatiu i laboral són clau en l'àmbit dels usos del temps, i cal sensibilitzar-los i treballar conjuntament. **(reelaboració propostes 36 i 37)**

Caldria incorporar bons hàbits de gestió del temps en els centres educatius i de treball, per tal de propiciar que tothom –els infants, les famílies, els treballadors i treballadores i les persones directives– els inclogui en tots els àmbits de la seva vida quotidiana. Pel que fa a l'elaboració de publicacions i d'estudis en matèria d'usos del temps, fora bo que incideixin en la realitat de la ciutat per tal de canviar-la, sense oblidar la reflexió i posant l'èmfasi en la pràctica de les polítiques del temps. **(reelaboració propostes 38 i 39)**

Quant a la Xarxa de Ciutats Europees en Usos del Temps, es recomana que es destaquï l'objectiu de la Xarxa; és a dir, avançar en la reflexió i definició conjunta de polítiques de temps entre ciutats europees i influenciar la Unió Europea respecte a aquesta qüestió. **(reelaboració proposta 40)**

Resposta:

Les reflexions expressades han portat a mantenir aquest objectiu sobre sensibilització (pg.10, objectiu 5). A més, a partir de les recomanacions s'han reelaborat les propostes d'aquest objectiu.

7. Pla de treball

PLA DE TREBALL	
1ª Sessió 04/10/2010	<ul style="list-style-type: none"> • Constitució de la Comissió de Treball • Presentació del document de treball a càrrec de la Sra. Tona Calvo, Directora del programa municipal d'Usos del Temps • Recollida dels primers comentaris dels membres de la Comissió de debat • Presentació i aprovació proposta Pla de Treball de la Comissió
2ª Sessió 19/10/2010	Debat i aportacions sobre els objectius 1-5 per tal d'elaborar el dictamen sobre el Pacte d'usos del Temps
3ª Sessió: 11/11/2010	Debat i aportacions sobre els objectius 6-10 per tal d'elaborar el dictamen sobre el Pacte d'Usos del temps
4ª Sessió: 15/12/2010	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació de la proposta de dictamen sobre el Pacte d'Usos del Temps, elaborat a partir del debat i les aportacions dels membres de la comisió • Revisió i aprovació de la proposta de dictamen que es presentarà al Plenari del Consell de Ciutat
5ª Sessió: 14/03/2011	Debat i aprovació final del dictamen
24/07/2011	APROVACIÓ PER PLENARI

6. Composició Comissió Usos del Temps

Sra. Marta Cots
Vicepresidenta Primera
del Consell de Ciutat

Sra. Anna González
Representant del Consell Municipal
de les Dones.
De l'apartat dels Consells Sectorials
de Ciutat.

Sr. Ricard Riol
Representant del Pacte per la Mobilitat.
De l'apartat dels Consells Sectorials
de Ciutat.

Sra. Verónica Santoro
Representant d'UGT.
De l'apartat de les Institucions
Més Significatives de la Ciutat.

Sra. Adriana Sabaté
Representant de C.C.O.O.
De l'apartat de les Institucions
Més Significatives de la Ciutat.

Sr. Jordi Bonet Mateu
Representant de la FAVB.
De l'apartat de les Institucions
Més Significatives de la Ciutat.

Sra. Muntsa Villanueva
Representant de la FAPAC
De l'apartat de les Institucions
Més Significatives de la Ciutat.

Sr. Enric Canet
Representant del Casal dels Infants
del Raval.
De l'apartat del Fitxer General d'Entitats.

Sr. Jordi Puig
Representant de la Xarxa Comunitària
de Sant Antoni.
De l'apartat del Fitxer General d'Entitats.

Sr. Carlos Aledo
De l'apartat del Registre Ciutadà.

Sra. Mayte Regodón
De l'apartat del Registre Ciutadà.

Sr. Joan Codina Soley
Del Grup Polític Municipal de CIU
De l'apartat dels Grups Polítics
Municipals.

Sra. Anna Cisneros
Del Grup Polític Municipal del PP
De l'apartat dels Grups Polítics
Municipals.

Sra. Mercè Amat
Del Grup Polític Municipal d'ERC
De l'apartat dels Grups Polítics
Municipals.

Secretaria

Sra. Maria José Calvo
Secretaria del Consell de Ciutat

